

**SZKOLNY SYSTEM
INTERWENCJI KRYZYSOWEJ**

**ZESPÓŁ SZKÓŁ
IM. W. WITOSA
W ZARZECZU**

SZKOLNY SYSTEM INTERWENCJI KRYZYSOWEJ został opracowany na podstawie:

- Procedury Ministerstwa Edukacji Narodowej i Sportu, Komendy Głównej Policji w sprawie postępowania nauczycieli i metod współpracy szkół z policją w sytuacjach zagrożenia dzieci i młodzieży przestępczością i demoralizacją. Warszawa 13 stycznia 2004 r.
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich /Dz.U z 2004 r. Nr 35,poz.228 z późniejszymi zmianami tekst jednolity Dz.U. z 2002 r. Nr 11 poz. 109/.
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii /Dz.U. z 2005 r. Nr 179 poz.1485/
- Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 25 marca 2016 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi /Dz.U. z 2016 r. poz. 487/
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeksu Karnego art. 278 „Przestępstwa przeciwko mieniu”.

Interwencja – zestaw rozmów i działań prowadzący do całkowitego wyeliminowania zachowań ryzykownych podejmowanych przez ucznia. Pierwszoplanowym działaniem nauczycieli i pracowników szkoły jest całkowite przerwanie negatywnych zachowań uczniów.

Zasady postępowania wobec uczniów podejmujących zachowania ryzykowne:

- **indywidualna odpowiedzialność** – z każdym uczniem należy prowadzić oddzielne rozmowy, gdyż każdy ponosi indywidualną odpowiedzialność za swoje czyny,
- **cykl rozmów** – rozmowy odbywać cyklicznie aż do momentu całkowitego wygaśnięcia negatywnego zachowania. Najlepiej, aby były to stałe terminy. Nawet jeśli po pierwszych rozmowach uczeń wykazuje dużą poprawę – nie należy ich od razu przerywać.
- **prowadzimy dokumentację interwencji** – zapisujemy wszystko, co dotyczy konkretnej sytuacji: co się wydarzyło, jakie metody zostały zastosowane, jaki jest rezultat. Zapisywanie przebiegu sprawy służy dokumentowaniu działań nauczycieli, dokumentowaniu informacji dotyczących zachowania ucznia podejmującego zachowania ryzykowne, jako dowód dla rodzica, że zostały podjęte konkretne kroki, jako dowód w sprawach sądowych.
- **hierarchia rozmów** – należy tworzyć hierarchię rozmów. Najpierw rozmawia z uczniem wychowawca. Na kolejnym etapie włączony jest do rozmów pedagog, później rodzice, dyrekcja szkoły, ewentualnie policja. W ten sposób stopniuje się napięcie i daje uczniowi szansę na poprawę.
- **monitorowanie zachowania ucznia** – w trakcie trwania całej interwencji należy uważnie obserwować zachowanie ucznia. Najlepiej, aby inni nauczyciele uczący w danej klasie byli włączeni do działań, zwracali uwagę na zachowanie ucznia.
- **nagradzanie i karanie** – przez cały czas wychowawca powinien nagradzać pozytywne zachowania ucznia, a negatywne karać.
- **hierarchia konsekwencji** – łamanie poczynionych na początku interwencji ustaleń powinno pociągać za sobą zapowiedziane konsekwencje. Konsekwencje za nieprzestrzeganie norm powinny mieć też swoją hierarchię, a także być stosowane do konkretnego ucznia. Uczeń powinien być zawsze poinformowany, co go będzie czekać, jeśli negatywne zachowanie się powtórzy.

WAGARY

Gdy uczeń wagaruje:

- powiadomienie rodziców przez wychowawcę o nieusprawiedliwionych nieobecnościach, stwierdzonych wagarach,
- indywidualna praca wychowawcza z uczniem zmierzająca do zmiany sytuacji,
- w przypadku stwierdzenia uchylania się od realizacji obowiązku szkolnego pisemne powiadomienie przez dyrekcję szkoły Urzędu Gminy, na terenie której zameldowany jest uczeń, Sądu Rodzinnego.

Gradacja kar w stosunku do uczniów opuszczających naukę szkolną bez usprawiedliwienia:

- Po przekroczeniu 10 godzin nieusprawiedliwionych uczeń otrzymuje upomnienie wychowawcy klasy.
- Po przekroczeniu 20 godzin wychowawca powiadamia rodzica/opiekuna prawnego o ilości nieusprawiedliwionych godzin. Uczeń otrzymuje nagane wychowawcy klasy.
- Po przekroczeniu 30 godzin wychowawca wzywa do szkoły rodzica/opiekuna prawnego. Uczeń otrzymuje upomnienie dyrektora szkoły.
- Po przekroczeniu 40 godzin wychowawca wzywa do szkoły rodzica/opiekuna prawnego. Uczeń otrzymuje nagane dyrektora szkoły. Zostaje wszczęta procedura skreślenia ucznia z listy uczniów.
- Po przekroczeniu 60 godzin uczeń zostaje skreślony z listy uczniów.

ZACHOWANIA AGRESYWNE

Gdy uczeń zachowuje się agresywnie (agresja psychiczna, fizyczna):

- podjęcie przez świadka zdarzenia natychmiastowych działań służących zaprzestaniu stosowania przemocy,
- powiadomienie wychowawcy klasy, pedagoga szkolnego, higienistki szkolnej, dyrekcji szkoły przez świadka zdarzenia,
- udzielenie przez pedagoga szkolnego, higienistkę szkolną lub innego pracownika szkoły pomocy osobie poszkodowanej,
- powiadomienie przez wychowawcę lub pedagoga szkolnego rodziców, wezwanie ich do szkoły,
- rozmowa wychowawcza z uczniem i rodzicem/opiekunem prawnym,
- powiadomienie przez dyrekcję szkoły policji, gdy wymaga tego sytuacja:
  - jeżeli stwierdzono, że napastników było więcej niż jeden, to zachodzi przestępstwo ścigane z urzędu i należy bezwzględnie i niezwłocznie zawiadomić policję,
  - jeżeli dochodzi do bójki „jeden na jednego” to policję zawiadamiają rodzice, jeżeli uznają taką potrzebę. Jeśli doszło do drastycznego pobicia z ciężkimi obrażeniami ciała (np. złamanie nosa, kończyny), to jest to przestępstwo ścigane z urzędu i wówczas dyrekcja szkoły bezwzględnie powiadamia policję,
  - wszelkie formy przemocy psychicznej podlegają ściganiu na wniosek – jeżeli rodzice poszkodowanego ucznia widzą potrzebę, zgłaszają taki fakt policji,
  - jeżeli stwierdzi się, że stosowana przemoc psychiczna ma formę znęcania (zachodzi ciągłość stosowania przemocy), to jest to przestępstwo ścigane z urzędu i wówczas dyrekcja bezwzględnie powiadamia policję.
- monitorowanie zachowania ucznia przez wychowawcę,
- rozmowy wychowawczo-terapeutyczne prowadzone przez pedagoga szkolnego,
- stosowanie punktowego systemu oceniania zawartego w dokumentach szkolnych,

- udzielenie uczniowi kary przewidzianej w Statucie Szkoły z możliwością pominięcia stopniowania kar.

KRADZIEŻ

Gdy uczeń podejrzewany jest o kradzież:

- powiadomienie nauczyciela lub wychowawcy klasy i zgłoszenie o zaistniałej kradzieży przez poszkodowanego ucznia,
- powiadomienie dyrektora szkoły przez wychowawcę (nauczyciela), dyrektor podejmuje czynności wyjaśniające,
- w przypadku potwierdzenia się kradzieży powiadomienie rodziców poszkodowanego przez wychowawcę ucznia oraz rodziców sprawcy kradzieży, jeśli taki jest ustalony,
- jeśli został odnaleziony przedmiot kradzieży, zabezpieczenie go przez wychowawcę lub dyrektora,
- w przypadku gdy rodzice ucznia, wobec którego są uzasadnione podejrzenia o kradzież odmawiają przyścia do szkoły lub nie można nawiązać z nimi kontaktu, dyrektor a w razie jego nieobecności wychowawca powiadamia funkcjonariuszy Komisariatu Policji,
- w przypadku gdy podejrzany o kradzież jest uczeń który ukończył 17 lat wezwanie funkcjonariuszy Komisariatu Policji,
- wszelkie czynności z nieletnimi wykonuje się w obecności rodziców/prawnego opiekuna nieletniego i wychowawcy klasy, pedagoga szkolnego, nauczyciela, dyrektora szkoły,
- stosowanie punktowego systemu oceniania zawartego w dokumentach szkolnych,
- udzielenie uczniowi kary przewidzianej w Statucie Szkoły z możliwością pominięcia stopniowania kar.

WANDALIZM – NISZCZENIE MIENIA SZKOŁY

Gdy uczeń niszczy mienie szkoły:

- powiadomienie wychowawcy/pedagoga szkolnego przez świadka zdarzenia,
- powiadomienie rodziców przez wychowawcę, pedagoga szkolnego lub dyrekcję szkoły i wezwanie ich do szkoły,
- naprawienie wyrządzonej szkody albo pokrycie kosztów naprawy lub zakupu. W przypadku, gdy rodzic nie wyraża zgody na naprawienie szkody albo pokrycie kosztów naprawy lub zakupu możliwe jest wszczęcie przez dyrekcję szkoły procedur prawnych – zawiadomienie Policji,
- wzmożona opieka wychowawcza nad uczniem,
- stosowanie punktowego systemu oceniania zawartego w dokumentach szkolnych,
- udzielenie uczniowi kary przewidzianej w Statucie Szkoły z możliwością pominięcia stopniowania kar.

PALENIE PAPIEROSÓW

Gdy uczeń przynosi do szkoły lub pali na terenie szkoły papierosy:

- powiadomienie o tym wychowawcy klasy, pedagoga szkolnego przez osobę, która stwierdziła taki fakt,
- powiadomienie rodziców przez wychowawcę klasy i wezwanie ich do szkoły,
- rozmowa wychowawcza z uczniem w obecności rodziców,
- monitorowanie zachowania ucznia przez wychowawcę,
- w przypadku, gdy sytuacja się powtarza, powtórne wezwanie rodziców do szkoły i zawarcie kontraktu z uczniem w obecności rodzica. W kontrakcie uczeń zobowiązuje

się do zaprzestania palenia papierosów. Zerwanie kontraktu będzie skutkowało wyciągnięciem konsekwencji wynikających ze Statutu Szkoły,

- stosowanie punktowego systemu oceniania zawartego w dokumentach szkolnych,
- udzielenie uczniowi kary przewidzianej w Statucie Szkoły z możliwością pominięcia stopniowania kar.

PICIE ALKOHOLU / ZAŻYWANIE NARKOTYKÓW

Postępowanie wobec uczniów posiadających na terenie szkoły alkohol/narkotyki, przebywających pod wpływem alkoholu/narkotyków na terenie szkoły, spożywających alkohol lub narkotyzujących się reguluje dokument: „STRATEGIE DZIAŁAŃ WYCHOWAWCZYCH I ZAPOBIEGAWCZYCH ORAZ INTERWENCYJNYCH WOBEC DZIECI I MŁODZIEŻY ZAGROŻONYCH UZALEŻNIENIEM?”. Wobec tych uczniów stosuje się punktowy system oceniania zawarty w dokumentach szkolnych oraz:

- powiadomienie o tym wychowawcy klasy, pedagoga szkolnego przez osobę, która stwierdziła taki fakt,
- powiadomienie rodziców przez wychowawcę klasy i wezwanie ich do szkoły,
- rozmowa wychowawcza z uczniem w obecności rodziców,
- uczeń otrzymuje naganę wychowawcy klasy,
- monitorowanie zachowania ucznia przez wychowawcę,
- w przypadku, gdy sytuacja się powtórzy, uczeń otrzymuje naganę dyrektora szkoły, następuje powtórne wezwanie rodziców do szkoły i zawarcie kontraktu z uczniem w obecności rodzica.
- gdy sytuacja się powtarza, wobec ucznia zostaje wszczęta procedura skreślenia z listy uczniów.

CIAŻA UCZENNICY

Gdy zachodzi podejrzenie, że uczennica jest w ciąży:

- powiadomienie wychowawcy klasy, pedagoga szkolnego i dyrekcji szkoły,
- powiadomienie rodziców i wezwanie ich do szkoły przez wychowawcę klasy,
- przeprowadzenie przez dyrektora szkoły, wychowawcę klasy i pedagoga szkolnego rozmowy z rodzicami i uczennicą,
- zapewnienie wsparcia i opieki zgodnie z oczekiwaniami rodziców i uczennicy w oparciu o przepisy prawa.

**STRATEGIA DZIAŁAŃ WYCHOWAWCZYCH
I ZAPOBIEGAWCZYCH
ORAZ INTERWENCYJNYCH
WOBEC DZIECI I MŁODZIEŻY
ZAGROŻONYCH UZALEŻNIENIEM**

**ZESPÓŁ SZKÓŁ
IM. W. WITOSA
W ZARZECZU**

Wśród różnorodnych przejawów demoralizacji za najbardziej niepokojące i zagrażające zdrowiu dzieci i młodzieży uznaje się narkomanię, alkoholizm i prostytutkę. Są to zjawiska, wobec których żaden dorosły nie powinien pozostawać obojętny, zwłaszcza, że zachowania ryzykowne dzieci i młodzieży najczęściej ze sobą współwystępują. Picie alkoholu czy odurzanie się narkotykami współwystępuje z zachowaniami agresywnymi, przestępczymi, wczesną inicjacją seksualną. Wszystkie te czynniki mogą być przyczyną nawiązywania kontaktów z grupami przestępczymi, a w dalszej kolejności popełniania przestępstw.

Szczególny obowiązek reagowania na niepokojące sygnały zachowania uczniów spoczywa na nauczycielach. Szkoła, z racji powszechnego charakteru i funkcji jest terenem, na którym w różnym stopniu i w różnej postaci, ujawniają się niemal wszystkie nurtujące młodzież problemy. Szkoła zobowiązana jest do wczesnego rozpoznawania niedostosowania społecznego i podejmowania stosownych oddziaływań wychowawczych, profilaktycznych, a wobec uczniów niedostosowanych - działań interwencyjnych.

Właściwa, adekwatna do sytuacji reakcja wychowawcy, pedagoga, dyrektora oraz powiadomienie w razie potrzeby stosownych instytucji mogą w istotnym stopniu zwiększyć skuteczność oddziaływań. Bardzo ważne jest umiejętne, w pełni profesjonalne przeprowadzenie interwencji z zachowaniem wszelkich praw zarówno dzieci uczestniczących w zdarzeniu, jak i ich rodziców.

1. SYSTEMATYCZNE PROWADZENIE W ŚRODOWISKU SZKOŁY EDUKACJI PROZDROWOTNEJ, PROMOCJI ZDROWIA PSYCHICZNEGO I ZDROWEGO STYLU ŻYCIA WŚRÓD DZIECI I MŁODZIEŻY, RODZICÓW ORAZ NAUCZYCIELI.

Prowadzenie w środowisku szkoły systematycznej edukacji prozdrowotnej, promocji zdrowia psychicznego i zdrowego stylu życia polega na :

- współpracy szkoły z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Przeworsku,
- •współpracy z Poradnią Zdrowia Psychicznego,
- współpracy ze Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w Przeworsku, Rzeszowie.
- organizacji imprez promujących zdrowie i walkę z chorobami np. „Światowy Dzień AIDS”, „Dzień bez papierosa”, „Dzień Ziemi”, „Sprzątanie Świata”.
- promowanie zdrowego stylu życia, poprzez organizowanie dla młodzieży imprez sportowych,
- organizacji zajęć wychowawczych z udziałem lekarza, higienistki szkolnej lub innego specjalisty,
- umieszczeniu na gazetce przez higienistkę szkolną haseł i artykułów o tematyce zdrowotnej,
- organizowaniu dla nauczycieli /wychowawców klas/ szkoleń z zakresu edukacji prozdrowotnej,
- organizacji zajęć edukacyjnych ramach lekcji biologii, ochrony i kształtowania środowiska, wychowania fizycznego, wychowania do życia w rodzinie, godzin do dyspozycji wychowawcy klasowego,
- promocję zdrowej żywności.

2. METODY I FORMY ROZWIJANIA DZIAŁALNOŚCI INFORMACYJNEJ

Metody i formy działalności informacyjnej mają różnorodny charakter, co związane jest z tym, że adresowana jest ona do zróżnicowanej i szerokiej społeczności szkolnej i zaspokajać powinna różne jej potrzeby. I tak działalność informacyjna wyraża się poprzez funkcjonowanie:

- tablicy informacyjnej dyrekcji, pedagoga szkolnego, SU,
- tablicy informacyjnej dla maturzystów,
- tablicy informacyjnej dotyczącej kształcenia wyższego.

Poprzez tworzenie:

- plakatów informacyjnych,
- kroniki szkolnej,
- folderów informacyjnych nt. szkoły,
- strony internetowej szkoły.
- tablic informacyjnych związanych z bieżącymi wydarzeniami szkolnymi.
- wykazu dyżurów wychowawców klas przeznaczonych na indywidualne, spotkania z rodzicami.

Ponadto działalność informacyjna jest prowadzona poprzez:

- organizowanie spotkań młodzieży z higienistką szkolną, pedagogiem,

- przedstawicielami policji oraz Urzędu Pracy i innych instytucji,
- organizowanie spotkań klas maturalnych z przedstawicielami różnych uczelni,
  - organizowanie imprez profilaktyczno - edukacyjnych,
  - zajęcia w ramach godzin do dyspozycji wychowawcy,
  - spotkania wychowawców klas z rodzicami/opiekunami prawnymi,
  - zajęcia edukacyjne, które uwzględniają problemy narkomanii, alkoholizmu, przemocy,
  - zajęcia prowadzone przez wychowawców i pedagoga szkolnego,
  - działalność informacyjną biblioteki szkolnej,
  - funkcjonowanie internetowej strony szkoły,
  - systematyczne prowadzenie i uzupełnianie Księgi ewidencji uczniów.

3. ZADANIA WSZYSTKICH PRACOWNIKÓW SZKOŁY W ZAKRESIE POMOCY DZIECIOM I MŁODZIEŻY, ZAGROŻONYCH UZALEŻNIENIEM

Walka z zagrożeniem uzależnieniem dzieci i młodzieży jest zadaniem wszystkich pracowników szkoły, a szczególna rola przypada nauczycielom/wychowawcom klas i pedagogowi szkolnemu.

Wychowawcy klas powinni w szczególności zbierać od nauczycieli spostrzeżenia i uwagi dotyczące zachowania się uczniów na lekcjach, zintensyfikować współpracę z rodzicami i pedagogiem szkolnym. Ważnym elementem będzie także rozwijanie u uczniów umiejętności radzenia sobie ze stresem, kształtowanie i umacnianie więzi koleżeńskich i form samopomocy.

Poprzez realizację na godzinach wychowawczych tematyki profilaktycznej, wychowawcy powinni przekazywać uczniom wiedzę na temat istoty, rodzajów, sposobów powstawania i możliwości leczenia uzależnień. Uczniowie powinni, także zostać poinformowani gdzie i w jaki sposób udzielana jest pomoc osobom uzależnionym.

Pedagog szkolny oprócz stałej i systematycznej współpracy z nauczycielami/wychowawcami klas, powinien udzielać pomocy pedagogicznej zarówno uczniom jak i rodzicom, diagnozować środowiska rodzinne uczniów oraz współorganizować imprezy profilaktyczno-edukacyjne.

Do zadań pedagoga należy także współpraca z Sanepidem, Policją, Sądem Rejonowym - Sądem Rodzinnym, Poradnią Psychologiczno- Pedagogiczną i Poradnią Zdrowia Psychicznego. Pedagog ponadto dostarcza nauczycielom i wychowawcom materiały z zakresu zapobiegania uzależnieniom i ich leczenia, a także współprowadzi zajęcia profilaktyczno-edukacyjne.

Nauczyciele szkoły powinni reagować na wszystkie sygnały świadczące o negatywnych zjawiskach, informować o nich wychowawcę klasy i pedagoga szkolnego. Swoją postawą powinni reprezentować pozytywne wzorce dla młodzieży.

Pracownicy administracji i obsługi współpracując z nauczycielami / wychowawcami klas i pedagogiem szkolnym powinni informować ich o zaistniałych problemach wychowawczych.

4. PROCEDURY POSTĘPOWANIA W SYTUACJACH SZCZEGÓLNYCH ZAGROŻEŃ ZWIĄZANYCH ZE ŚRODKAMI ODURZAJĄCYMI I SUBSTANCJAMI PSYCHOTROPOWYMI, Z UWZGLĘDNIENIEM ZADAŃ OSÓB PODEJMUJĄCYCH INTERWENCJĘ.

Procedury postępowania nauczycieli i metody współpracy szkół z policją w sytuacjach zagrożenia dzieci oraz młodzieży przestępczością i demoralizacją, w szczególności narkomanią, alkoholizmem i prostytutką

Procedury postępowania nauczycieli w sytuacjach zagrożenia dzieci i młodzieży demoralizacją.

Podstawowym aktem prawnym regulującym zasady postępowania policji z nieletnimi sprawcami czynów karalnych jest Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich.

Policja zgodnie z art. 37 ustawy, w wypadkach nie cierpiących zwłoki zbiera i utrwała dowody czynów karalnych, w razie potrzeby dokonuje ujęcia nieletniego, a także wykonuje czynności zlecone przez sędziego rodzinnego.

Dokumentem wewnętrznym uściślającym te zasady jest Zarządzenie Nr 1619 Komendanta Głównego Policji z dnia 13 listopada 2010 r. w sprawie metod i form wykonywania zadań przez policjantów w zakresie przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich oraz działań podejmowanych na rzecz małoletnich.

Do podejmowania działań interwencyjnych w sytuacjach kryzysowych w szkole zobowiązuje Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem. W myśl tego dokumentu szkoły i placówki podejmują działania interwencyjne polegające na powiadomieniu rodziców i policji w sytuacjach kryzysowych, w szczególności, gdy dzieci i młodzież używają, posiadają lub rozprawdzają środki odurzające.

DZIAŁANIA INTERWENCYJNE.

I. W przypadku uzyskania informacji, że uczeń który, nie ukończył 18 lat, używa alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, uprawia nierząd, bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji, nauczyciel powinien podjąć następujące kroki:

1. Przekazać uzyskaną informację wychowawcy klasy.
2. Wychowawca informuje o fakcie pedagoga szkolnego i dyrektora szkoły.
3. Wychowawca wzywa do szkoły rodziców (prawnych opiekunów) ucznia i przekazuje im uzyskaną informację. Przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz z uczniem, w ich obecności. W przypadku potwierdzenia informacji, zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. W toku interwencji profilaktycznej może zaproponować rodzicom skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki i udział dziecka w programie terapeutycznym.
4. Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ich dziecka, dyrektor szkoły pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub policję

(specjalistą ds. nieletnich).

5. Podobnie, w sytuacji, gdy szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych, (rozmowa z rodzicami, ostrzeżenie ucznia, spotkania z pedagogiem, psychologiem, itp.), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły powiadamia sąd rodzinny lub policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.
6. Jeżeli zachowania świadczące o demoralizacji przejawia uczeń który ukończył 18 lat, a nie jest to udział w działalności grup przestępczych czy popełnienie przestępstwa, to postępowanie nauczyciela powinno być określone przez wewnętrzny regulamin szkoły.
7. W przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przez ucznia, który ukończył 17 lat, przestępstwa ściganego z urzędu lub jego udziału w działalności grup przestępczych, zgodnie z art. 304 § 2 kodeksu postępowania karnego, dyrektor szkoły jako przedstawiciel instytucji jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub policję.

II. W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub narkotyków powinien podjąć następujące kroki:

1. Powiadamia o swoich przypuszczeniach wychowawcę klasy.
2. Odizolowuje ucznia od reszty klasy, ale ze względów bezpieczeństwa nie pozostawia go samego; stwarza warunki, w których nie będzie zagrożone jego życie ani zdrowie.
3. Wzywa lekarza w celu stwierdzenia stanu trzeźwości lub odurzenia, ewentualnie udzielenia pomocy medycznej.
4. Zawiadamia o tym fakcie dyrektora szkoły oraz rodziców/opiekunów, których zobowiązuje do niezwłocznego odebrania ucznia ze szkoły. Gdy rodzice/opiekunowie odmówią odebrania dziecka, o pozostaniu ucznia w szkole, czy przewiezieniu do placówki służby zdrowia, albo przekazaniu go do dyspozycji funkcjonariuszom policji - decyduje lekarz, po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia ucznia i w porozumieniu z dyrektorem szkoły/placówki.
5. Dyrektor szkoły zawiadamia najbliższą jednostkę policji, gdy rodzice ucznia będącego pod wpływem alkoholu - odmawiają przyjscia do szkoły, a jest on agresywny, bądź swoim zachowaniem daje powód do zgorzenia albo zagraża życiu lub zdrowiu innych osób. W przypadku stwierdzenia stanu nietrzeźwości, policja ma możliwość przewiezienia ucznia do izby wytrzeźwień, albo do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych - na czas niezbędny do wytrzeźwienia (maksymalnie do 24 godzin). O fakcie umieszczenia zawiadamia się rodziców/opiekunów oraz sąd rodzinny jeśli uczeń nie ukończył 18 lat.
6. Jeżeli powtarzają się przypadki, w których uczeń (przed ukończeniem 18 lat) znajduje się pod wpływem alkoholu lub narkotyków na terenie szkoły, to dyrektor szkoły ma obowiązek powiadomienia o tym policji (specjalisty ds. nieletnich) lub sądu rodzinnego.
7. Spożywanie alkoholu na terenie szkoły przez ucznia, który ukończył 17 lat, stanowi wykroczenie z art. 43 ust. 1 Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Należy o tym fakcie powiadomić policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tej instytucji.

III. W przypadku, gdy nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyk powinien podjąć następujące kroki:

1. Nauczyciel zachowując środki ostrożności zabezpiecza substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu policji, próbuje (o ile to jest możliwe w zakresie działań pedagogicznych) ustalić, do kogo znaleziona substancja należy.
2. Powiadamia o zaistniałym zdarzeniu dyrektora szkoły wzywa policję.
3. Po przyjeździe policji niezwłocznie przekazuje zabezpieczoną substancję i przekazuje informacje dotyczące szczegółów zdarzenia.

IV. W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyk, powinien podjąć następujące kroki:

1. Nauczyciel w obecności innej osoby (wychowawca, pedagog, dyrektor, itp.) ma prawo żądać, aby uczeń przekazał mu tę substancję, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni (we własnej odzieży), ew. innych przedmiotów budzących podejrzenie co do ich związku z poszukiwaną substancją. Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani teczki ucznia - jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla policji.
2. O swoich spostrzeżeniach powiadamia dyrektora szkoły oraz rodziców/opiekunów ucznia i wzywa ich do natychmiastowego stawiennictwa.
3. W przypadku, gdy uczeń, mimo wezwania, odmawia przekazania nauczycielowi substancji i pokazania zawartości teczki, dyrektor szkoły wzywa policję, która przeszukuje odzież i przedmioty należące do ucznia oraz zabezpiecza znalezioną substancję i zabierają do ekspertyzy.
4. Jeżeli uczeń wyda substancję dobrowolnie, nauczyciel, po odpowiednim zabezpieczeniu, zobowiązany jest bezzwłocznie przekazać ją do jednostki policji. Wcześniej próbuje ustalić, w jaki sposób i od kogo, uczeń nabył substancję. Całe zdarzenie nauczyciel dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę z ustaleń wraz ze swoimi spostrzeżeniami.

UWAGA:

Zgodnie z przepisami ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii - w Polsce karalne jest:

- posiadanie każdej ilości środków odurzających lub substancji psychotropowych;
- wprowadzanie do obrotu środków odurzających;
- udzielanie innej osobie, ułatwianie lub umożliwianie ich użycia oraz nakłanianie do użycia;
- wytwarzanie i przetwarzanie środków odurzających.

Każde z wymienionych zachowań jest czynem karnym w rozumieniu przepisów ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich, jeśli sprawcą jest uczeń, który ukończył 13 lat a nie ukończył 17 lat.

Z przestępstwem mamy do czynienia jeżeli któryś z wymienionych czynów popełni uczeń, po ukończeniu 17 lat. W takiej sytuacji mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego. Jeżeli przestępstwo ma miejsce na terenie szkoły, należy wezwać policję.

W każdym przypadku popełnienia czynu karnego przez ucznia, który nie ukończył 17 lat należy zawiadomić policję lub sąd rodzinny, a w przypadku popełnienia przestępstwa przez ucznia, który ukończył 17 rok życia prokuratora lub policję (art. 4 Upn i art. 304 Kpk).

V. Postępowanie wobec ucznia - sprawcy czynu karalnego lub przestępstwa:

- niezwłoczne powiadomienie dyrektora szkoły,
- ustalenie okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia,
- przekazanie sprawcy (o ile jest znany i przebywa na terenie szkoły) dyrektorowi szkoły, lub pedagogowi szkolnemu pod opiekę,
- powiadomienie rodziców ucznia-sprawcy,
- niezwłoczne powiadomienie policji w przypadku gdy sprawa jest poważna (rozbój, uszkodzenie ciała, itp.), lub sprawca nie jest uczniem szkoły i jego tożsamość nie jest nikomu znana,
- zabezpieczenie ewentualnych dowodów przestępstwa, lub przedmiotów pochodzących z przestępstwa i przekazanie ich policji (np. sprawca rozboju na terenie szkoły używa noża i uciekając porzuca go lub porzuca jakiś przedmiot pochodzący z kradzieży).

VI. Postępowanie nauczyciela wobec ucznia, który stał się ofiarą czynu karalnego:

- udzielenia pierwszej pomocy (przedmedycznej), bądź zapewnienia jej udzielenia poprzez wezwanie lekarza w przypadku kiedy ofiara doznała obrażeń,
- niezwłoczne powiadomienie dyrektora szkoły,
- powiadomienie rodziców ucznia,
- niezwłoczne wezwanie policji w przypadku, kiedy istnieje konieczność profesjonalnego zabezpieczenia śladów przestępstwa, ustalenia okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia.

W przypadku znalezienia na terenie szkoły broni, materiałów wybuchowych, innych niebezpiecznych substancji lub przedmiotów, należy zapewnić bezpieczeństwo przebywającym na terenie szkoły osobom, uniemożliwić dostęp osób postronnych do tych przedmiotów i wezwać policję - tel. 997 lub 112.

Metody współpracy szkoły z policją:

W ramach długofalowej pracy profilaktyczno - wychowawczej szkoła i policja utrzymują stałą, bieżącą współpracę w zakresie profilaktyki zagrożeń. Koordynatorami współpracy powinni być: pedagog/psycholog szkolny oraz specjalista ds. nieletnich i patologii właściwej jednostki policji.

Do współpracy ze szkołą zobowiązany jest także dzielnicowy, w rejonie którego znajduje się szkoła/placówka.

Pracownicy szkoły wyznaczeni do współpracy z policją, specjaliści ds. nieletnich i patologii oraz dzielnicowi powinni wspólnie ustalić wzajemnie zasady kontaktu, by móc na bieżąco wymieniać informacje i rozwiązywać problemy związane z bezpieczeństwem i dobrem uczniów.

W ramach współpracy policji ze szkołą organizuje się:

- spotkania pedagogów szkolnych, nauczycieli, dyrektorów szkół z zaproszonymi specjalistami ds. nieletnich i patologii, podejmujące tematykę zagrożeń przestępczością oraz demoralizacją dzieci i młodzieży w środowisku lokalnym,
- spotkania tematyczne młodzieży szkolnej z udziałem policjantów m.in. na temat odpowiedzialności nieletnich za popełniane czyny karalne, prawnych aspektów narkomanii, wychowania w trzeźwości itp. oraz z młodszymi uczniami, na temat

- zasad bezpieczeństwa, zachowań ryzykownych oraz sposobów unikania zagrożeń,
- informowanie policji o zdarzeniach na terenie szkoły wypełniających znamiona przestępstwa, stanowiących zagrożenie dla życia i zdrowia uczniów oraz przejawach demoralizacji dzieci i młodzieży,
  - udzielanie przez policję pomocy szkole w rozwiązywaniu trudnych, mogących mieć podłoże przestępcze problemów, które zaistniały na terenie szkoły,
  - wspólny - szkoły i policji - udział w lokalnych programach profilaktycznych związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniom oraz zapobieganiem demoralizacji i przestępczości nieletnich.

Policja powinna być wzywana do szkoły w sytuacjach, o których mowa w "Procedurach (...)" albo, gdy wyczerpane zostaną środki możliwe do zastosowania przez szkołę w określonej sytuacji, w których obecność policji jest konieczna. Każda, dotycząca uczniów, wizyta policjanta w szkole, powinna być wcześniej zasygnalizowana dyrektorowi, lub uzgodniona z innym pracownikiem szkoły.

Podstawy prawne stosowanych procedur:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich /Dz.U z 2004 r. Nr 35,poz.228 z późniejszymi zmianami tekst jednolity Dz.U. z 2002 r. Nr 11 poz. 109/.
2. Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 25 marca 2016 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi /Dz.U. z 2016 r. poz. 487/
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii /Dz.U. z 2005 r. Nr 179 poz.1485/
4. Procedury Ministerstwa Edukacji Narodowej i Sportu, Komendy Głównej Policji w sprawie postępowania nauczycieli i metod współpracy szkół z policją w sytuacjach zagrożenia dzieci i młodzieży przestępczością i demoralizacją. Warszawa 13 stycznia 2004 r.
5. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty /Dz. U. z 2015 r. poz. 2156 oraz z 2016 r. poz. 35, 64, 195, 668 i 1010/.
6. Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji /tekst jednolity Dz.U. z 2015 poz. 355/.
7. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i sportu z dnia 31 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem /Dz. U. z 2003 r. Nr 26, poz. 226/.

5. WSPÓŁPRACA Z RODZICAMI W ZAKRESIE DZIAŁAŃ WYCHOWAWCZYCH I ZAPOBIEGAWCZYCH, PROZDROWOTNYCH ORAZ INTERWENCYJNYCH.

Włączanie rodziców w działania wychowawcze i zapobiegawcze, propagowanie wśród nich zdrowego stylu życia oraz wspólne rozwiązywanie problemów sprzyja przeciwdziałaniu uzależnieniom i innym patologiom.

Współpraca z rodzicami w tym zakresie realizowana jest poprzez:

- włączanie rodziców w organizację czasu wolnego uczniów oraz inne działania związane z życiem klasy i szkoły,
- wyznaczenie godzin, w których nauczyciel przyjmuje rodziców w celu wyjaśnienia sytuacji dydaktycznej i wychowawczej uczniów,
- informowanie rodziców podczas spotkań klasowych o zachowaniu uczniów, zwrócenie uwagi rodziców na niepokojące sygnały charakterystyczne dla uzależnień od tytoniu, alkoholu, narkotyków itp.,
- ankietowanie rodziców,
- przeprowadzanie przez pedagoga szkolnego lub inne kompetentne osoby podczas spotkań z rodzicami pogadank, prelekcji dotyczących przyczyn i skutków uzależnień, problemów wychowawczych związanych z okresem dojrzewania, propagowanie zdrowego stylu życia,
- zapraszanie na rozmowy indywidualne rodziców, których dziecko przekroczyło regulamin szkoły, jego zachowanie wskazuje na uzależnienie lub jest niepokojące z innych względów,
- gromadzenie przez wychowawcę i pedagoga szkolnego informacji o uczniach sprawiających trudności wychowawcze, pochodzących z rodzin patologicznych, zagrożonych uzależnieniem w celu określenia najkorzystniejszego sposobu rozwiązania zaistniałych problemów,
- ułatwianie kontaktów rodziców z pedagogiem szkolnym i higienistką,
- udzielanie pomocy rodzicom w kontaktach z instytucjami funkcjonującymi poza szkołą - poradniami specjalistycznymi, policją, sądem,
- zachęcanie rodziców do zapoznania się z wartościowymi książkami poświęconymi problematyce prozdrowotnej, wychowawczej, psychologicznej,
- kontakty z rodzicami poprzez dziennik elektroniczny Librus.

6. AKTYWNY UDZIAŁ DZIECI I MŁODZIEŻY W ZAJĘCIACH PROFILAKTYCZNYCH I W ZAJĘCIACH UMOŻLIWIAJĄCYCH ALTERNATYWNE, WOBEC ZACHOWAŃ RYZYKOWNYCH, ZASPOKAJANIE POTRZEB PSYCHICZNYCH I SPOŁECZNYCH.

Do zadań szkoły należy troska o zaspokajanie różnych potrzeb w tym prowadzenie zajęć profilaktycznych, które byłyby alternatywą wobec zachowań ryzykownych.

Należą do nich:

- systematyczne prowadzenie w roku szkolnym przez wychowawców i innych nauczycieli zajęć lekcyjnych poświęconych problematyce prozdrowotnej,

- realizacja programu prozdrowotnego na lekcjach wychowania fizycznego ze szczególnym uwzględnieniem zajęć w Szkolnym Klubie Sportowym,
- zachęcanie uczniów do udziału w szkolnych kołach zainteresowań, olimpiadach i konkursach przedmiotowych,
- uczestnictwo w zajęciach, spotkaniach profilaktycznych organizowanych przez pedagoga, higienistkę szkolną i inne instytucje,
- pomoc instytucji takich jak: Policja, Sąd Rejonowy, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Sanepid itp.
- zachęcanie młodzieży do udziału w konkursach z zakresu profilaktyki uzależnień.

7. DOSTOSOWANIE TREŚCI I FORMY ZAJĘĆ PROFILAKTYCZNYCH DO ZACHOWAŃ RYZYKOWNYCH DZIECI I MŁODZIEŻY, ORAZ STOPNIA ZAGROŻENIA.

W Zespole Szkół w Zarzeczcu treści i formy zajęć profilaktycznych dostosowywane są do zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży, a także do stopnia zagrożenia uzależnieniami, istniejącego na terenie placówki.

Pedagog szkolny, wychowawcy klas i nauczyciele realizują zagadnienia z zakresu profilaktyki na zajęciach lekcyjnych. Są to programy dotyczące edukacji w ramach:

- zajęć lekcyjnych,
- imprez szkolnych, programów artystycznych,
- programów profilaktycznych organizowanych na terenie szkoły według bieżących potrzeb i możliwości finansowych (przeciwdziałanie narkomanii i AIDS, alkoholizmowi, przemocy i agresji).

Realizowany jest również Szkolny Program Wychowawczo-Profilaktyczny Zespołu Szkół,

W każdym roku szkolnym pracownicy Komendy Powiatowej Policji w Przeworsku prowadzą zajęcia dla młodzieży Zespołu Szkół dotyczące:

- Analizy „Ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich”,
- przeciwdziałania uzależnieniom zwłaszcza narkomanii,
- przeciwdziałania agresji i przemocy,
- problemu cyberprzemocy, przestępstw dokonywanych z udziałem telefonów komórkowych i Internetu.

Szkoła współpracuje z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Przeworsku w celu zdiagnozowania środowiska uczniów. W zakresie współpracy mieszczą się: diagnoza psychologiczna, formy pomocy psychologiczno - pedagogicznej uczniom, promowanie pracy wychowawczej i terapeutycznej wśród nauczycieli i wychowawców.

Szkoła współpracuje ze Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w Przeworsku w celu szerzenia profilaktyki i edukacji zdrowotnej na terenie szkoły udostępniającą placówce pakiety informacyjne, ulotki, płyty CD dotyczące w/w problematyki. Są one wykorzystywane na lekcjach wychowawczych z młodzieżą, prelekcjach, pogadankach czy konkursach.

Szkoła współpracuje z Sądem Rejonowym - Sądem Rodzinnym w Przeworsku oraz sądownymi kuratorami społecznymi uczniów w celu właściwej diagnozy i pomocy uczniom ze środowisk patologicznych.

Szkoła współpracuje z Domami Dziecka, Domami dla Dzieci, z których pochodzą uczniowie.

8. EDUKACJA RÓWIEŚNICZA

W działaniach w zakresie pomocy dzieciom i młodzieży zagrożonych uzależnieniem ważną rolę odgrywa edukacja rówieśnicza, która polega na propagowaniu trzeźwej obyczajowości, organizowaniu, imprez szkolnych i poza szkołą wolnych od używek.

Oddziaływanie na młodzież odbywa się również poprzez programy profilaktyczno-edukacyjne organizowane na terenie szkoły. Dużą rolę odgrywają tu uczniowie swoją postawą promujący pozytywne wzorce.

9. SPOSÓB WSPÓLDZIAŁANIA PRACOWNIKÓW SZKOŁY ZE SŁUŻBĄ ZDROWIA I POLICJĄ W SYTUACJACH WYMAGAJĄCYCH INTERWENCJI.

W sytuacjach wymagających interwencji w stosunku do uczniów będących pod wpływem alkoholu lub innych środków odurzających obowiązuje stały sposób współdziałania pracowników szkoły ze służbą zdrowia i policją. Polega on na tym, że pracownik szkoły, który stwierdzi, że uczeń jest pod wpływem alkoholu lub innych środków odurzających wzywa higienistkę szkolną lub lekarza w celu: stwierdzenia stanu trzeźwości lub odurzenia, oraz udzielenia, w razie potrzeby, pomocy lekarskiej.

Powiadamia też dyrektora szkoły o zaistniałej sytuacji. W przypadku popełnienia czynu karalnego przez ucznia, który nie ukończył 17 lat dyrektor zawiadamia policję lub sąd rodzinny. W przypadku popełnienia przestępstwa przez ucznia, który ukończył 17 rok życia dyrektor zawiadamia policję lub prokuratora.

10. WSPÓLPRACA Z RÓŻNYMI INSTYTUCJAMI W SZCZEGÓLNOŚCI Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI WSPIERAJĄCYMI DZIAŁALNOŚĆ SZKÓŁ I PLACÓWEK W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW DZIECI I MŁODZIEŻY.

W swoich działaniach profilaktycznych szkoła nie może być osamotniona, dlatego wspiera ją wiele instytucji. Do najbardziej znanych należą:

- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna
- Policja
- Sąd Rejonowy - Sąd Rodzinny
- GOPS, OPS, MOPS
- Powiatowy Urząd Pracy
- Fundacja „Wzrastanie”
- Szkolny Klub Sportowy
- Dom Dziecka, Dom dla Dzieci.

11. WSPIERANIE DZIECI I MŁODZIEŻY ZAGROŻONYCH UZALEŻNIENIEM, ROZWIJANIE ICH POCZUCIA WŁASNEJ WARTOŚCI ORAZ MOTYWOWANIA DO PODEJMOWANIA RÓŻNYCH FORM AKTYWNOŚCI, W TYM AKTYWNOŚCI POZASZKOLNEJ, ZASPOKAJAJĄCYCH ICH POTRZEBY PSYCHICZNE I SPOŁECZNE ROZWIJAJĄCE ZAINTERESOWANIA I UMIEJĘTNOŚCI PSYCHOSPOŁECZNE

Wspieranie młodzieży zagrożonej uzależnieniem jest działaniem wielokierunkowym i może wyrażać się poprzez:

- angażowanie młodzieży do udziału w pozaszkolnych zajęciach sportowych,
- angażowanie młodzieży do udziału w szkolnych i pozaszkolnych konkursach i olimpiadach,
- angażowanie uczniów do pracy w samorządzie klasowym i szkolnym.
- angażowanie młodzieży do przygotowywania programów artystycznych na uroczystości szkolne i środowiskowe,
- zachęcanie młodzieży do uczestnictwa w zajęciach kół przedmiotowych,
- zachęcanie młodzieży do działania w szkolnych organizacjach,
- zachęcanie młodzieży do uczestnictwa w klasowych i szkolnych wyjazdach do kina, teatru, w wycieczkach,
- zachęcanie do uczestniczenia w programie rozwijania kontaktów z Domami Dziecka,
- upowszechnianie i zachęcanie do czytelnictwa książek i czasopism,
- organizowanie dyskotek i zabaw szkolnych pod opieką nauczycieli i dyrekcji,
- podnoszenie poczucia własnej wartości ucznia poprzez indywidualne traktowanie jego problemów przez nauczyciela oraz stosowanie indywidualnych metod pracy podczas lekcji,
- indywidualną pracę pedagoga szkolnego z uczniami zagrożonymi uzależnieniami,
- przeprowadzanie warsztatów z zakresu edukacji antyuzależnieniowej.

12. WEWNĄTRZSZKOLNE DOSKONALENIE NAUCZYCIELI W ZAKRESIE PROBLEMATYKI UZALEŻNIEŃ I INNYCH PROBLEMÓW DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ SPOSOBÓW PODEJMOWANIA WCZESNEJ INTERWENCJI W SYTUACJACH ZAGROŻENIA UZALEŻNIENIEM.

Szkoła jest miejscem, gdzie ujawniają się niemal wszystkie nurtujące młodzież problemy, na nauczyciela spoczywa więc obowiązek reagowania na niepokojące sygnały zachowania uczniów. Skuteczność oddziaływań profilaktycznych, wychowawczych i interwencyjnych zwiększa znajomość problematyki uzależnień i innych problemów młodzieży oraz metod postępowania w sytuacjach zagrożenia.

W tym zakresie realizuje się następujące zadania:

- informowanie Rady Pedagogicznej o Procedury postępowania nauczycieli i metody współpracy szkół z policją w sytuacjach zagrożenia dzieci oraz młodzieży przestępczością oraz demoralizacją,
- wymiana doświadczeń nauczycieli/ wychowawców klas i pedagoga szkolnego,
- współpraca nauczycieli z pedagogiem szkolnym i bibliotekarzem w celu pozyskania fachowej literatury związanej z problematyką uzależnień i innymi problemami dorastającej młodzieży.

13. DOKONYWANIE SYSTEMATYCZNEJ OCENY EFEKTÓW PODEJMOWANYCH DZIAŁAŃ WYCHOWAWCZYCH I ZAPOBIEGAWCZYCH.

Dokonywanie systematycznej oceny efektów podejmowanych działań wychowawczych i zapobiegawczych na terenie szkoły odbywa się poprzez:

- ankietowanie rodziców, uczniów i nauczycieli/wychowawców klas,
- rozmowy z uczniami, rodzicami, konsultacje z pedagogiem szkolnym i innymi nauczycielami,
- opracowanie analizy podejmowanych działań,
- ocena efektów podjętych działań, ewentualna ich korekta.